

● Zekerheid ●

Een mens is, evenals organisaties, altijd op zoek naar zekerheid. Zekerheid levert namelijk duidelijkheid en veiligheid op. Het opvallende is dat een zekerheid vrijwel altijd iets concreets is: een afspraak, een overeenkomst, een huis, geld, onderpand, et cetera. Wanneer je bijvoorbeeld niet over geld beschikt, ga je op zoek naar een 'sponsor' om het te verkrijgen. Je kunt dan een baan gaan zoeken. Nog meer zekerheid in zo'n situatie geeft een vaste baan. Mocht je die weer kwijtraken dan levert dat grote onzekerheid op, want je raakt het perspectief van een vast inkomen kwijt en je weet niet wanneer je weer aan het werk komt. Wanneer je op reis bent, wil je graag onderdak. De grootste zekerheid geeft het wanneer je het onderdak van tevoren hebt geregeld. Minder zekerheid geeft het wanneer je aan het eind van de dag dat nog moet regelen. Het zou zo maar kunnen gebeuren dat je geen onderdak kunt vinden. Dit geeft onzekerheid en stress.

We verzekeren ons overal tegen om zeker te zijn dat, mocht ons onheil treffen, we de zekerheid hebben er niet materieel bij in te schieten. Het gaat hier om de primaire basisbehoeften: eten, geld, een huis, sociale zekerheid of een goede relatie met onze omgeving. Ondanks de globalisering is de zekerheidsbeleving niet overal hetzelfde. Buiten Europa, richting Azië, zijn mensen

niet zo goed verzekerd als hier en ze zijn ook meer afhankelijk van het lot. Naarmate we het materieel beter krijgen, des te groter de behoefte wordt aan een grotere zekerheid en des te meer we aan verslechterende omstandigheden moeten wennen. Neem bijvoorbeeld de aanrijtijd van hulpdiensten of de tijd dat het duurt voordat hulp geboden kan worden bij een ongeval. Die tijd moet steeds korter worden. Er wordt al heel snel geklaagd wanneer het naar de mening van de betrokkenen te lang duurt. Een ander voorbeeld zijn natuurrampen. Wanneer in Nederland een rivier buiten zijn oevers treedt, wordt er gesproken over een ramp, terwijl het vaak alleen om materiële schade gaat. Natuurlijk absoluut onplezierig wanneer dit lot je treft, maar iedereen krijgt daarnaast dagelijks de beelden van rampen elders in de wereld op zijn netvlies. Daarmee wordt alles wel relatief.

Een bekend persoon die de zekerheidsbeleving van mensen goed heeft weergegeven, is Abraham Maslow, 1908-1970, een Amerikaanse psycholoog. Hij heeft in piramidevorm de zekerheidsbeleving in een hiërarchie van behoeften weergegeven: de behoeftepiramide van Maslow, die hij daartoe in vijf lagen heeft onderverdeeld. De eerste en de onderste laag is de laag van de primaire biologische behoeften, zoals eten, drinken, zuurstof, kleding, nodig om te overleven.

De tweede laag is die van de

behoefte aan bestaanszekerheid door de aanwezigheid van warmte, liefde, regelmaat, orde, stabiliteit en rust. Het gaat hierbij om fundamenteel vertrouwen in jezelf, in de mensen in je omgeving en in de mensheid. De derde laag in de piramide is de laag van de sociale behoefte, de behoefte om ergens bij te horen. In een relatie waarin je begrepen, gezien en volledig aanvaard wordt.

De vierde behoefte is de behoefte aan erkenning en waardering, door jezelf en door anderen. Zelfwaardering heeft zelf-respect en zelfvertrouwen in zich. Waardering door anderen heeft met name te maken met respect door anderen en volledig jezelf mogen zijn.

De top en bovenste laag van de piramide is die van de behoefte aan zelfverwerkelijking en ontplooiing. Als mens voel je je en ben je vrij en niet bang. In deze fase gaat het om zelfacceptatie en zelfbevestiging door over een goede zelfkennis te beschikken.

Bij het zoeken naar zekerheid en veiligheid gaat het veelal om concrete zaken buiten onszelf, zaken in de directe omgeving binnen een beperkte horizon. Het verkrijgen van zekerheid heeft een mate van stilstand tot gevolg, zoals een vaste baan, een vaste klantenkring, kennis, et cetera. We willen dit allemaal graag vasthouden. Daardoor stoppen ontwikkelingen en vooral onze eigen ontwikkeling.

Wanneer de piramide van Maslow nog eens nader wordt beschouwd vanuit het perspectief van hetgeen we in onze samenleving maar ook persoonlijk bereikt hebben, dan geldt voor het overgrote deel van de samenleving dat grotendeels aan de eerste vier behoeften voldaan is. Dit betekent dat we in een tijd zijn beland waarin zelfverwerkelijking en zelfontplooiing een thema is dat hand over hand een groeiende belangstelling kent. Dit is te merken aan allerlei zaken. Trainingen en workshops krijgen steeds meer een persoonlijke ontwikkelingscomponent en er verschijnen regelmatig diverse boeken en begeleidingspraktijken met dit thema als onderwerp. Voorts zijn mensen spiritueel zoekende. Zekerheid uit jezelf halen is een eindeloos proces. Met een goede zelfkennis en voldoende zelfvertrouwen zijn overigens de eerste vier behoeften uit de piramide eenvoudiger te vervullen. Ik wens u daarom veel persoonlijke zekerheid toe.

Bald Consulting

Socratisch management-
en ondernemingscoaching

*Bald Consulting,
ir. J.C. Harry van Ingen,
meester in luisteren, in Haren.*